

ikke paa langt nær haft tilstrækkeligt i normale Indlaansmidler, saa den har været nødt til, naar den stod med de store Tab paa mange Millioner Kroner, at tage et Laan udefra for at dække disse.

Jeg vil gerne, nu da jeg har Ordet, omtale Forholdet vedrørende Præferenceaktierne. Man ser daglig en ekstraordinær Notering af de gamle Landmandsbankaktier, og jeg ser saaledes paa det, at den Værdi, Præferenceaktierne har, er ganske lig den Værdi, de gamle Aktier har, nemlig Nul. Thi naar det er saaledes, at ikke alene hele den gamle Aktiekapital, hele Præferenceaktiekapitalen og ogsaa Reservefonden er tabt, men at der yderligere mangler et Hundredemillionbeløb, er det givet, at saa vil der ikke ved en endelig Ordning kunne afleveres Beløb til Indehaverne af Præferenceaktierne.

Det ærede Medlem Hr. Stauning var skeptisk med Hensyn til, hvorledes Ministeriet vilde stille sig, om man vilde kvæle Erhvervene, de enkelte Erhvervsgrene, som kom ind i denne Afviklingskasse. Det ærede Medlem skulde ikke tale saa højt om at kvæle noget, for det ærede Medlem har ikke som Minister bidraget noget til, hvad jeg i sin Tid meget kraftigt opfordrede ham til, at søge Forholdet ordnet, saaledes at de paagældende Erhverv kunde blive holdt oppe, at der kunde blive tilført dem Arbejde, og saaledes, at Tabet paa Statens Interesser i Landmandsbanken derved vilde blive mindre. Det samme har jeg i øvrigt sagt under Behandlingen i Februar 1923 til den daværende Regering. Men i begge Tilfælde har det desværre været talt, uden at det har givet Spor af Udbytte, man lukkede Ørene til. Det gjorde det ærede Medlem Hr. Stauning lige saa vel som den Regering, der sad i 1923, og som den nuværende Regering.

Naar det ærede Medlem Hr. Stauning nævnte Statsbanken som det, han ansaa for det saliggørende, det, han kunde ønske, forstaaer jeg det udmærket, det ligger i Forholdets Natur, at det ærede Medlem maa se saaledes paa det. Jeg har ikke dette Syn, men det kommer vel ikke det ærede Medlem uforberedt.

Det ærede Medlem Hr. Stauning roste det ærede Medlem Hr. Korsgaard for hans Artikel i „Berlingske Tidende“ og for det Syn, han havde paa Landmandsbankens Stilling frem i Tiden, og talte ogsaa her om Liv i Virksomhederne. Ja, jeg har jo allerede sagt, at det Liv, det ærede Medlem Hr. Stauning bragte i Virksomhederne, medens han var Minister, er ikke ret meget at prale af.

Det er jo foreslaaet, at det foreliggende Lovforslag henvises til et Udvalg. Af det, jeg har sagt her, vil man antagelig kunne forstaa, at man ikke med ret stor Mulighed kan regne med at faa dette Lovforslag gennemført i den Form, det har i Øjeblikket — i hvert Fald ikke med vor Medvirken. Men det er jo muligt, at der under et Udvalgsarbejde dog til syvende og sidst kan komme noget ud af det. Jeg vil gentage, hvad jeg begyndte med, at jeg personlig og paa mit Partis Vegne mener at maatte udtale, at vi skønner, at det havde været bedre — jeg tør næsten sige fornuftigere —, om den højtærede Minister ikke var kommet med dette Lovforslag.

Zahle: Jeg anser den Sammenblanding af Erhvervslivets Finanser og Statens Finanser, som fandt Sted, da Staten overtog Garantien for Landmandsbanken, for at være i høj Grad ulykkebringende for Statens Finanser. Jeg mener i det hele, at man maa være vagtsom overfor dette, at Staten engagerer sig i Erhvervslivets Affærer. Staten har jo nemlig ikke Penge, Staten raader ikke over flere Penge end dem, det er budgetteret, den skal bruge i det Finansaar, for hvilket et Finanslovsforslag vedtages. Naar der løber Tab paa af et saadant Omfang, som det let kan ske ude i Erhvervene, kan Staten derfor, naar den skal bære Ansvar, komme til at staa overfor Tab, som rammer den ganske overordentlig haardt, og da vor Skatteevne herhjemme er temmelig stærkt spændt for i Forvejen, maa man efter min Mening være særdeles forsigtig paa dette Punkt. Det er desuden i Strid med den Konstitution, vi lever under her i Landet. Thi det er overdraget Nationalbanken at drage Om-sorg for og bære Ansvar for Styrelsen af Erhvervslivets Finanser i det store og hele, og derfor var det ogsaa Nationalbanken, der skulde have ordnet, hvad der var at ordne ved Landmandsbanken den Gang, den krakkede.

Imidlertid overtog jo Staten i forskellige Etaper til sidst en ubegrænset Kaution for Landmandsbanken, og den Situation staaer vi jo i nu. Nationalbanken har faaet den væsentligste Del af Tabet over paa Staten, og nu tager Nationalbanken hele Magten i Sagens Ledelse. Det er en Fordeling af Sol og Vind, som ikke er retfærdig og særdeles ugunstig for Staten. Staten har nu tabt 40 Mill. Kr. i Præferenceaktier og mistet 130 Millioner ved de Tab, der er konstateret yderligere, og desuden hvad der derudover kan løbe paa. Det er ganske